

26.01.2023

Vedtatt i kommunestyret,
sak 3/23

**Etiske retningslinjer for folkevalgte
i Hol kommune**

1. Generelt

Folkevalgte blir daglig utfordret til å ta stilling til etiske dilemmaer. Målet med de etiske retningslinjene er å bevisstgjøre alle folkevalgte om å reflektere over de etiske spørsmålene og dilemmaene.

Det stilles spesielt høye krav til folkevalgte som forvalter av samfunnets fellesgoder og utøvelse av makt og myndighet. Folkevalgte innehar flere roller, både som privatpersoner og representanter for Hol kommune, samt flere andre roller. Det å ha mange roller stiller store krav til rolleforståelse og etisk bevissthet.

2. Formål

Formålet med Hol kommunes etiske retningslinjer for folkevalgte er å sikre en høy etisk standard som legger grunnlaget for tillit til kommunens virksomhet. De etiske retningslinjene gjelder for alle folkevalgte i kommunen.

3. Lojalitet og holdninger

Folkevalgte må ha et bevisst forhold til det å skille mellom sine plikter overfor kommunen, der kommunestyret skal ivareta det overordnede arbeidsgiveransvaret, og pliktene overfor innbyggere som de folkevalgte er ombud for og representerer.

Gjennom sitt verv skal folkevalgte arbeide for fellesskapets beste og plikter å overholde de lover, forskrifter og regler som gjelder for kommunen. Det innebærer også å holde seg lojalt til politiske vedtak som er truffet.

Folkevalgte har ansvar for å etterleve kommunens verdigrunnlag (verdiplakaten).

Folkevalgte skal være bevisste på at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. Derfor skal de folkevalgte ta aktiv avstand fra og bekjempe enhver uetisk forvaltningspraksis.

4. Habilitet og interessekonflikt

Alle som treffer beslutninger og tilrettelegger for beslutninger i Hol kommune er bundet av kommuneloven og forvaltningslovens habilitetsregler. Formålet med habilitetsreglene er å sikre korrekte avgjørelser, opprettholde tilliten til dem som fatter avgjørelsene, og beskytte beslutningstakerne mot at det sås tvil om deres troverdighet.

De politiske partiene i Hol kommune bør praktisere bestemmelsene om habilitet for folkevalgte i politiske møter som ikke er omfattet av forvaltningsloven og kommunelovens bestemmelser, for eksempel i partienes gruppemøter.

Ved valg til utvalg jf. kommuneloven § 5-7 bør man ta i betraktning hvor ofte den aktuelle folkevalgte vil kunne komme i en habilitetskonflikt.

Folkevalgte som *kan* være inhabile i en sak har en selvstendig plikt til å varsle møteleder og møtesekretariatet jf. reglement for folkevalgte organ i Hol kommune punkt 6.2.2.

Folkevalgte skal unngå å komme i situasjoner som kan medføre konflikt mellom kommunens interesser og personlige interesser. Dette gjelder også forhold som ikke direkte rammes av habilitetsbestemmelsene i lovgivningen. Dersom slike personlige interesser kan påvirke avgjørelsen i en sak som skal opp til politisk behandling, skal spørsmålet drøftes med leder for det folkevalgte organet. Eksempler på slike interessekonflikter kan være:

- Forretningsmessige forhold
- Lønnet bierverv
- Engasjement i interesseorganisasjoner
- Personlige økonomiske interesser
- Familiære eller andre nære sosiale forhold

Folkevalgte oppfordres til å registrere sine roller og verv i KS styrevervregister. Det er den folkevalgte selv som har ansvar for å legge til eventuelt andre relevante opplysninger. Logg inn her for å registrere: www.styrevervregisteret.no/logg-inn-for-vervsinnehavere

5. Taushetsplikt

Folkevalgte i Hol kommune overholder bestemmelsene i kommuneloven, offentleglova, forvaltningsloven og særlover om lovbestemt taushetsplikt.

Når et folkevalgt organ vedtar å lukke et møte fordi en sak inneholder opplysninger som er omfattet av lovbestemt taushetsplikt jf. kommuneloven § 11-5 annet ledd, plikter de folkevalgte å bevare taushet om de opplysninger som etter lov er underlagt taushetsplikt. Folkevalgte er ikke pålagt en generell taushetsplikt om opplysninger selv om disse er unntatt offentlighet etter offentlighetsloven.

6. Forbud mot gaver og andre fordeler

Folkevalgte i Hol kommune må for seg selv eller andre ikke motta gaver, provisjoner, tjenester eller andre ytelser/fordeler som kan påvirke eller være egnet til å påvirke handlinger, saksforberedelse eller vedtak eller som kan gi andre saklig grunn til å tro det.

Dette gjelder likevel ikke gaver av ubetydelig verdi, så som reklamemateriell, blomster og lignende.

Moderate former for gjestfrihet og representasjon hører med i samarbeidsforhold og ved informasjonsutveksling. Slik sosial omgang må imidlertid ikke være av en slik art at den påvirker beslutningsprosessen, eller kan gi andre grunn til å tro det. Folkevalgte har krav på godtgjørelse for skyss-, kost- og overnattingsutgifter for reiser i forbindelse med vervet jf. forskrift om folkevalgtes arbeidsvilkår og godtgjøring, Hol kommune § 2-1.

Ved tilbud om gaver/fordeler som er i strid med retningslinjene, eller hvor man er i tvil, skal en rådføre seg med ordfører. Tvilstifeller legges frem for formannskapet.

7. Forretningsetiske regler

Kommunens forretningsmessige virksomhet må drives slik at innbyggere, brukere og leverandører har tillit til kommunen som forvalter av innbyggernes fellesmidler og som forretningspart. All forretningsvirksomhet, skal bidra til å nå de mål kommunen har for sin virksomhet.

Folkevalgte som deltar i kommunens forretningsmessige virksomhet plikter å sette seg grundig inn i og etterleve lov og forskrift om offentlige anskaffelser og kommunes eget regelverk på området. Alle anskaffelser må baseres på forutsigbarhet, gjennomsiktighet, etterprøvbarhet, likebehandling og god forretningsskikk.

Folkevalgte skal ikke gjøre privat bruk av kommunens samkjøpsavtaler eller rabattordning.

8. Åpenhet

Hol kommune skal gi offentligheten innsyn i den kommunale forvaltning. Tilliten mellom innbyggere og folkevalgte blir styrket når folkevalgte lytter og tar hensyn. Slik kontakt er også viktig for å sikre at saker er mest mulig opplyst og det faglige vurderingsgrunnlaget godt. For å styrke tilliten til at beslutningsprosesser går riktig for seg er det viktig med full åpenhet rundt hvem folkevalgte har kontakt med.

Partigruppene bør praktisere full åpenhet rundt hvem som inviteres inn i gruppemøter ved behandling av politiske saker.

9. Kommunikasjon i sosiale medier

Folkevalgte har ytringsfrihet, de etiske retningslinjene gjelder likevel også ved bruk av sosiale medier. Sosiale medier en åpen kommunikasjonskanal og spredningen av informasjon går raskt og når alle som ønsker tilgang til den. Sosiale medier utfordrer derfor den enkelte på å være ekstra bevisst egen kommunikasjon.

I sosiale medier bør folkevalgte være seg bevisst på at de kan bli oppfattet som er representant for kommunen selv om man opptre som privatperson. Det er derfor viktig at folkevalgte er bevisst på hva som legges ut, hva man kommenter av andres innlegg og hva man understøtter i andres innlegg.

10. Diskriminering og mobbing

Hol kommune tar avstand fra enhver form for diskriminering og mobbing og skal ha en bevisst holdning til dette. Det forventes at alle bidrar til å virkeliggjøre denne holdningen.

11. Personlig ansvar

Folkevalgte i Hol kommune har et personlig og selvstendig ansvar for å følge kommunens etiske retningslinjer. Folkevalgte må ta opp tvilstilfeller med leder for det folkevalgte organet.

12. Etisk refleksjon

Hol kommune skal bygge en organisasjonskultur basert på tydelig og synlig ledelse med vekt på kommunikasjon, åpenhet og omsorg (verdiplakaten), og som ivaretar kommunens verdigrunnlag og etiske retningslinjer.

Alle folkevalgte skal ved inngangen av ny valgperiode gjennomgå og signere på at de etiske retningslinjene er lest. Folkevalgte skal årlig gjennomføre praktiske øvelser hvor ulike etiske dilemma blir diskutert. Dette kan for eksempel gjøres i forbindelse med strategikonferanse.

Etikk må ses i forhold til formål og verdier. På neste side vises en modell på hvordan etiske problemstillinger kan analyseres. Den endelige avgjørelsen bygger på en skjønnsmessig avveining av ulike forhold.

Etiske dilemmaer finnes ofte i en blindsoner.

Dersom folkevalgte er i tvil om hvordan de etiske retningslinjene skal tolkes og forstås, bør dette diskuteres med leder i utvalg eventuelt legges frem for formannskapet.

Åpenhet og diskusjon i folkevalgte organer og medvirkningsorganet knyttet til etiske dilemmaer og problemstillinger, vil bidra til å øke bevisstheten om etiske spørsmål og bygge en felles etisk standard for Hol kommune som organisasjon.

Etiske vurderingsskjema fås utdelt ved henvendelse til personalavdelingen.

 HOL KOMMUNE ETISK VURDERINGSSKJEMA

Er uakseptabelt

-
-
-
-
-
-

Må vurderes nøye

-
-
-
-
-
-

Er som regel greit

-
-
-
-
-
-

Tenk særlig på

- Hva er formålet
- Er du i en beslutningsprosess
- Forventes gjernytelse
- Betydelig / ubetydelig verdi
- Skult eller åpent
- Personlig eller kommunen

Bruk disse skjemaene til bevisstgjøring og arbeid med etiske dilemma i egen avdeling. Riv ut lappene under, skriv på ønsket tekst og monter dem inn i skjemaet der dere gjennom diskusjon finner at de hører hjemme.

13. Kilder

Beskytt kommunen! Håndbok i antikorrupsjon, KS, Transparency International Norge, 2014

Gode råd for etikkarbeid i kommuner, KS/FoU

Rammeverk for etiske retningslinjer, KS.

Uttalelse fra Kommunesektorens etikkutvalg, 28. november 2016

Kvalnes, Øyvind – Etikk og samfunnsansvar (modell side 4)

Tillit KS folkevalgtprogram 2019-2023

Etiske retningslinjer for folkevalgte i Vestfold og Telemark fylkeskommune